P2137

RAN-24090011030300010

RAN-2409001103030001

BRS (SD) (Four Year Honors) (Sem. - III) Examination November - 2025
(Paper - MJ - 107) Indian Rural Economy

Time: 2 Hours] **[Total Marks: 50**

સૂચના : / Instructions	Seat No.:
(1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book (2) દરેક પ્રશ્ન ફરજિયાત છે. (3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.	Student's Signature

પ્ર.1. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો. (કોઈ પણ 8) **8**

1. MORD – નું પૂર્ણ સ્વરૂપ જણાવો.
   - A. Ministry of Rural Development
   - B. Ministry of Revenue Development
   - C. Ministry of Ru – urban Development
   - D. આપેલ વિકલ્પમાંથી એક પણ નહીં
2. ________ ના મતે કામ કરવા માટે સમર્થ અને ઈચ્છુક વ્યક્તિને કામ મળી શકતું ન હોય એવી સ્થિતિને બેકારી કહેવાય'''
   - A. પ્રો પીગું B. પ્રો. લોર્ડ બેબરીજ
   - C. સાર્જન્ટ ફ્લોરેન્સ D. કેઈન્સ
3. લઘુતમ જરૂરિયાત કાર્યક્રમ કઇ પંચવર્ષીય યોજના દરમિયાન અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો?
   - A. પાંચમી પંચવર્ષીય યોજના B. છઠ્ઠી પંચવર્ષીય યોજના
   - C. સાતમી પંચવર્ષીય યોજના D. આઠમી પંચવર્ષીય યોજના
4. કૃષિ આધારિત ઉદ્યોગનું મુખ્ય લક્ષણ શું છે?
   - A. ખનિજનો ઉપયોગ
   - B. સિંથેટિક કેમિકલ્સનો ઉપયોગ
   - C. કૃષિ ઉત્પાદનોનો કાચો માલ તરીકે ઉપયોગ
   - D. આયાતિત માલનો ઉપયોગ
5. ગ્રામીણ દેવાની સમસ્યા માટે નીચેનામાંથી કયો રાહત પગલાં છે?
   - A. વ્યાજદરમાં વધારો B. લોન માફી યોજનાઓ
   - C. કૃષિ સબસિડીમાં ઘટાડો D. બેંકોનું ખાનગીકરણ
6. પોતાના ઘરમાં જ ચલાવવામાં આવતો કોઇ અને મહદઅંશે કુટુંબના સભ્યો જ તેમાં કામ કરતા હોઇ તેવા ઉદ્યોગને ________ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
   - A. નાના ઉદ્યોગ B. ગ્રામોદ્યોગ
   - C. ગૃહ ઉદ્યોગ D. કૃષિ આધારિત ઉદ્યોગ
7. 2011 ની પશુગણના મુજબ પશુધનની દ્રષ્ટીએ વિશ્વમાં ભારતનું સ્થાન જણાવો.
   - A. પ્રથમ B. તૃતીય
   - C. દ્વિતીય D. ચોથું

8. નીચેનામાંથી કયું ગ્રામીણ અર્થતંત્રની લાક્ષણિકતા નથી?
   A. કૃષિ પર નિર્ભરતા
   B. મોસમી રોજગાર
   C. મોટા પાયે ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન
   D. ઓછી વ્યક્તિગત આવક
9. FPO – પૂર્ણ સ્વરૂપ જણાવો
   A. Farmer Producer Organizations
   B. Farm Production Organizations
   C. Farmer Protection Organizations
   D. Farm Protection Organizations
10. ખરીફ પાક જણાવો.
   A. ચોખા, મકાઈ
   B. તરબૂચ, કાકડી
   C. ચણા, રાઈ
   D. સક્કર ટેટી, કારેલા

પ્ર.2. ટૂંકમાં જવાબ લખો. (કોઈ પણ બે) **6**

1. ગ્રામીણ ગરીબાઈ નિવારણ માટેના મુખ્ય કાર્યક્રમો જણાવો.
2. હાલની કૃષિ માર્કેટિંગ સિસ્ટમના મુખ્ય દુષ્પરિણામો જણાવો.
3. ગ્રામીણ ધિરાણના સંસ્થાકીય અને બિન-સંસ્થાકીય સ્ત્રોતો જણાવો.

પ્ર.3. નિબંધ પ્રકારનો પ્રશ્ન

"કૃષિ અને પશુપાલન વ્યવસાય ગ્રામીણ વિસ્તારના વિકાસમાં ચાવીરૂપ ભૂમિકા ભજવે છે" – ઉદાહરણ સહીત સમજાવો. **12**

અથવા

ભારતમાં ખેડાણ ઘટકનું કદ અને કૃષિ ઉત્પાદકતા વચ્ચેનો જટિલ સંબંધ ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

પ્ર.4. નિબંધ પ્રકારનો પ્રશ્ન

ગ્રામીણ ગરીબાઈ અને બેરોજગારીના નિવારણ માટે સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલ પ્રયાસો જણાવી, મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર બાંહેધરી અધિનિયમની વિસ્તૃત છણાવટ કરો. **12**

અથવા

ગ્રામીણ વિસ્તારના વિકાસમાં કુટીર ઉદ્યોગોનું મહત્વ જણાવી, આ ઉદ્યોગો સમક્ષના પડકારોની વિગતે સમજુતી આપો.

પ્ર.5. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) **12**

1. ખેત ઉત્પાદકતા વધારવા માટેના ઉપાયો
2. ગ્રામીણ બેરોજગારીનું સ્વરૂપ
3. ગ્રામીણ વિસ્તારમાં દેવાની સમસ્યા અને રાહતના પગલા